

АНГЛОМОВНЕ НАВЧАННЯ В ХНМУ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ
ІІ навчально-методичної конференції ХНМУ

Харків
ХНМУ
2018

Міністерство охорони здоров'я України
Харківський національний медичний університет

**АНГЛОМОВНЕ НАВЧАННЯ В ХНМУ:
СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

**Матеріали
ІІ навчально-методичної конференції**

м. Харків, 31 січня 2018 року

Харків
ХНМУ
2018

УДК378.091.2:61=111(477)

А 64

Затверджено вченою радою ХНМУ.
Протокол № 1 від 25.01.2018.

Редакційна колегія

В.Д. Марковський, Л.В. Фоміна, С.О. Краснікова, Ж.І. Логвінова

А64 Англomовне навчання в ХНМУ: сучасний стан, проблеми та перспективи : матеріали ІІ навчально-методичної конференції , м. Харків, 31 січня 2018 р. / ред. кол. : В.Д. Марковський та ін. ; Харк. нац. мед. ун-т. – Харків : ХНМУ, 2018. – Вип. 9. – 156 с.

Матеріали, наведені у збірнику, висвітлюють різноманітні проблеми англomовного навчання, які виникають при викладанні як теоретичних, так і професійних дисциплін, а також дають можливість підвищити рівень професійної підготовки та сприяють активізації навчального процесу й покращанню якості освіти.

Збірник розрахований на викладачів вищих медичних закладів.

УДК 378.091.2:61=111(477)

© Харківський національний
медичний університет, 2018

полягає в тому, що лекційний фрейм здатний реально забезпечити горизонтальну і вертикальну інтеграцію викладання.

Така структура навчального плану переводить лекцію з першого на третій рівень засвоєння знань. Іншими словами, такий підхід до організації навчального процесу значно покращує якість викладання і рівень знань студентів. Слід зазначити ще один спосіб підвищення якості викладання, який ґрунтується на загальноприйнятій думці про мотивацію студентів. У викладачів усього світу немає сумнівів у слушності цього твердження, проте багато хто забуває, що студенти повинні бути не просто мотивованими, а адекватно мотивованими. Адекватна мотивація повинна бути зрозуміла студентам і такою, що базується виключно на цінності знань, а не на залякуванні студентів іспитами, комп'ютерними тестами та іншими способами контролю знань.

Як додаткові методи, що сприяють підвищенню якості викладання, можна запропонувати електронну реєстрацію відвідування лекцій за реєстраційними картками студентів і селективне оцінювання по ходу лекції. Селективне оцінювання можна проводити як усно, так і письмово за допомогою MCQ-тестів.

На заключній лекції доцільно проводити лекційний кредит, який складають студенти, що мають пропуски лекцій. Форми проведення лекційного кредиту вибираються за рішенням завідувача кафедри.

Висновки:

1. Адекватні зміни в організації лекційного курсу здатні суттєво підвищити рівень засвоєння знань на лекції.

2. Викладання на кафедрі гістології має суттєві особливості, які обумовлені тим, що кожен навчальний елемент має два аспекти: вербальний аспект і візуальний образ вербального аспекту.

3. Розклад занять на кафедрі доцільно організувати на основі лекційних фреймів.

4. Мотивація студентів на лекції повинна мати адекватний характер.

5. На лекціях доцільно ввести електронну реєстрацію, селективне оцінювання та лекційний кредит.

Література:

1. Minsky M.A framework for representing knowledge. [MIT-AI Laboratory Memo. 306. June, 1974] / M.A. Minsky // MIT Media Lab: [сайт]. URL. : <http://web.media.mit.edu/~minsky/papers/Frames/frames.html>.

2. Карпов В.Э. Фреймы. Пролог [Электронный ресурс] / В.Э. Карпов // Электронная книга (версия от 19.05 2017). – Режим доступа: <http://rema44.ru/resurs/study/ai/present/L05-02-frame.pdf>, свободный.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ПСИХІАТРІЇ, НАРКОЛОГІЇ ТА МЕДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ З УРАХУВАННЯМ ЇХНІХ ІНДИВІДУАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ

Стрельнікова І.М.

В умовах сучасного реформування системи вищої освіти в Україні, підвищуються критерії оцінки якості медичної освіти. Прагнення до підготовки конкурентоспроможних лікарів у сучасному світовому освітньому

просторі висуває високі вимоги до забезпечення повноцінною вищою освітою студентів медичних ВНЗ, у тому числі й тих, хто навчається англійською мовою [1, 3, 4].

Якісне отримання сучасних медичних знань залежить від багатьох чинників, суттєву роль у цьому процесі відіграють індивідуальні психологічні особливості особистості студентів. Багато років кафедра психіатрії, наркології та медичної психології займається підготовкою іноземних студентів, що навчаються англійською мовою. Англомовні студенти вивчають на кафедрі декілька клінічних дисциплін. На третьому році навчання у ХНМУ – це медична психологія, на четвертому – психіатрія та наркологія. Отримання необхідних знань з цих предметів вимагає від англомовного студента не тільки зацікавленості та бажання вчитися, але й певних індивідуальних психологічних особливостей особистості. На особливості організації та проведення навчання англомовних студентів впливають різні фактори: структура програми дисципліни, кількість академічних годин, визначених програмою, наявність навчально-методичного забезпечення тощо. Крім того, велика увага приділяється психофізіологічним, типологічним, індивідуально-психологічним та іншим властивостям особистості студента [2, 3, 4].

На нашій кафедрі було проведено дослідження, у межах якого вивчались індивідуальні психологічні особливості іноземних студентів, котрі навчаються англійською мовою, за допомогою скороченого багатофакторного опитувальника особистості (СМОЛ), що є аналогом широко відомого тесту MMPI (Minnesota Multiphasic Personality Inventory), розробленого S.R. Hathaway і J.Ch. McKinley. У дослідженні брали участь англомовні студенти 6-го факультету 3-го (117 осіб) та 4-го (144 особи) курсів обох статей. Під час дослідження психологічних особливостей особистості англомовних студентів доводилося зважати на вплив таких чинників, як ступінь ширості, обережності, занепокоєння або страху, потреба у схваленні та ін. Отриманий профіль особистості англомовних студентів враховувався в організації та проведенні навчання на кафедрі психіатрії, наркології та медичної психології. Основними ознаками, що ускладнювали проведення навчання були тривога та песимістичні прояви, якої: суб'єктивне відбиття порушення психологічної рівноваги. При конструюванні шкал використовувалися уявлення про дисгармонійний розвиток особистості та її соціально-психологічну спрямованість.

Аналізуючи отримані дані, можна помітити, що максимальні значення показників основних шкал в англомовних студентів жіночої статі коливаються у припустимих межах, за винятком шкали 3 (емоційна лабільність, витиснення факторів, що викликають тривогу). Це свідчить про акцентування в англомовних студентів стійкого несвідомого способу психічної адаптації до навчання за типом витиснення зі свідомості соціальних причин тривоги та відчуття дезадаптації як фізичного захворювання. Діапазон зміни показників зменшився для всіх шкал, крім шкали емоційної лабільності та тривожності, що свідчить про збільшення в англомовних студентів чоловічої статі схильності до реакцій тривоги й страху, невпевненості в собі, а також про посилення механізмів психологічного захисту за типом витиснення.

Для англомовних студентів найбільший розкид результатів вивчено за шкалою імпульсивності при значному зниженні наявного піку за шкалою ригідності, підвищується здатність до відреагування емоцій.

В англомовних студентів жіночої та чоловічої статі за шкалами імпульсивності спостерігається негативний коефіцієнт асиметрії, що свідчить про реальний зсув цих результатів в область високих значень. Крім того, тільки в англомовних студентів чоловічої статі виявлено зсув в область високих значень за сьомою шкалою (тривожність) і найбільша імовірність такого зсуву за дев'ятою шкалою (оптимістичність), а в англомовних студентів жіночої статі – більша імовірність такого зсуву для результатів за шкалами тривожності та восьмою шкалою (індивідуалістичність), що збільшує імовірність появи фіксації тривоги та обмеження у поведінці.

В англомовних студентів чоловічої статі найбільш виражені риси особистості, що пов'язані зі шкалами надконтролю та песимістичності, а в англомовних студентів жіночої статі – надконтролю, ригідності й оптимістичності. При цьому велика імовірність загострення рис характеру, що описуються шкалами імпульсивності та тривожності, для англомовних студентів як чоловічої, так і жіночої статі.

Аналіз індивідуально-психологічних особливостей особистості дозволив виявити різний вплив психологічних факторів, що враховувалось при організації та проведенні навчання англомовних студентів. Так, в англомовних студентів чоловічої статі найбільш виражені риси особистості, що пов'язані зі шкалами надконтролю та песимістичності, а в англомовних студентів жіночої статі – надконтролю, ригідності та оптимістичності. При цьому велика імовірність загострення рис характеру, що описуються шкалами імпульсивності та тривожності для англомовних студентів як чоловічої так і жіночої статі.

Можна припустити, що для англомовних студентів жіночої та чоловічої статі характерними є однакова чутливість до всього, що стосується їхньої особистості; найменшим невдачам надається першорядне значення, а успіхи – значно переоцінюються; постійна готовність афективно реагувати на будь-яку реальну або вигадану дію стосовно своєї особистості. При цьому англомовні студенти жіночої статі досить добре переносять звичні труднощі. В англомовних студентів чоловічої статі при прийнятті будь-якого рішення відмічено схильність до коливань та невпевненості в собі, вони легко демонструють невротичні захисні реакції, а також імпульсивність та реалізацію емоційної напруги в поведінці.

Таким чином, згідно з отриманими даними індивідуально-психологічні особливості особистості є одним із значних чинників ризику виникнення дезадаптивних станів до навчання в англомовних студентів. Ці особливості мають істотні якісні розбіжності у студентів різної статі. Варто мати на увазі, що наявність дезадаптивних станів є провокуючим фактором у проблемах навчання англомовних студентів. Виявлені в ході дослідження розбіжності визначають варіанти проявів дезадаптації в англомовних студентів чоловічої та жіночої статі та враховуються в організації та проведенні навчання. Крім того, результати проведеного дослідження є підставою для розроблення адекватних психопрофілактичних і психокорекційних заходів серед англомовних студентів, що, своєю чергою, полегшить організацію та проведення навчання у цієї категорії досліджуваних.

Література:

1. Довгодько Т. Особливості пропедевтичної підготовки студентів-іноземців та їх психолого-педагогічна адаптація у науковому середовищі вищих навчальних закладів / Т. Довгодько // Реализация традиционных методов и поиск инноваций в процессе подготовки иностранных студентов в современном высшем учебном заведении : материалы международной научно-методической конференции. – Харьков : НТУ "ХП", 2008. – 362 с.
2. Гавенко В.Л. Особливості проведення масових обстежень студентської молоді / В.Л. Гавенко, І.В. Лещина, Т.П. Мозгова // Таврический журнал психиатрии. – Т. 15, № 2 (52). – Симферополь, 2011. – С. 15–16.
3. Кожина А.М. Особенности адаптационных реакций студентов первого курса медицинского университета / А.М. Кожина, Л.М. Гайчук, Е.А. Зеленская // Интегративні підходи в діагностиці і лікуванні психічних та психосоматичних розладів. (матеріали конференції). – Вінниця, 2011. – С. 66.
4. Порушення адаптації студентів першого курсу до навчальної діяльності у Вищому навчальному закладі Нові напрямки впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих медичних і фармацевтичному навчальних закладах України III–IV рівнів акредитації / В.М. Лісовий, В.А. Капусник, В.Д. Марковський, А.М. Кожина : матеріали Всеукр. наук. навч.-метод. конф. – Тернопіль, 2011. – С. 399–400.

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ФІЗИЧНОЇ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ

Сушецька А.С., Лукавенко О.Г.

Нормальна життєдіяльність людини, включаючи працю, відпочинок, розумову діяльність та інше, можлива лише тоді, коли фізіологічні механізми адаптації спрямовані на оптимізацію здоров'я та організм може адекватно пристосовуватися до різноманітних умов зовнішнього середовища. Фізична працездатність є спеціальним поняттям фізіології праці і спорту, її дослідження все ширше впроваджується в сучасну клінічну медицину.

Практична й наукова актуальність цієї проблеми полягає в потребі зберегти та поліпшити працездатність людини і у такий спосіб підвищити якість її життя.

Висока стійка працездатність формується під час адаптації організму та індивідуального тренування людини, під час якого адекватно функціонують різноманітні системи й регуляторні механізми. Фізична працездатність проявляється в різних формах м'язової діяльності. Її визначення та оцінка потрібні при вирішенні таких практичних завдань :

- визначення функціональної здатності й толерантності до фізичного навантаження здорових і хворих людей;
- професійної придатності людини у видах діяльності, пов'язаних з високою фізичною активністю;
- організація рухових режимів пацієнтів лікувальних установ і центрів реабілітації;
- встановлення ризику серцево-судинних захворювань;
- оцінка результатів лікування;

Сирова Г.О., Козуб С.М., Петюніна В.М., Левашова О.Л. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ МЕДИЧНОЇ ТА БІООРГАНІЧНОЇ ХІМІЇ ХНМУ	112
Сирова Г.О., Левашова О.Л., Тішакова Т.С., Козуб С.М. КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ ПЕРШОКУРСНИКІВ-ІНОЗЕМЦІВ НА КАФЕДРІ МЕДИЧНОЇ ТА БІООРГАНІЧНОЇ ХІМІЇ ХНМУ	114
Сирова Г.О., Тішакова Т.С., Левашов О.Л., Савельєва О.В. ПРОЗОРИЙ ПРОЦЕС ОБ'ЄКТИВНОГО ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ МЕДИЧНОЇ ТА БІООРГАНІЧНОЇ ХІМІЇ ХНМУ	117
Сінайко В.М., Коровіна Л.Д. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ АНГЛОМОВНИХ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ДО ВИВЧЕННЯ КУРСУ "ПСИХІАТРІЯ ТА НАРКОЛОГІЯ"	119
Старкова І.В., Каліновська О.І., Парашук В.Ю., Меліхова Т.В. СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ З АКУШЕРСТВА ТА ГІНЕКОЛОГІЇ В АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ - КРОК ДО КРАЩОГО ЗАСВОЄННЯ ДИСЦИПЛІНИ	121
Степаненко А.Ю., Карамішев В.Д., Панасенко В.О., Деева Т.В., Верещакіна В.В. ЗНАЧЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЛЕКЦІЙ З ГІСТОЛОГІЇ В ПІДГОТОВЦІ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ	122
Стрельнікова І.М. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ПСИХІАТРІЇ, НАРКОЛОГІЇ ТА МЕДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ З УРАХУВАННЯМ ЇХНІХ ІНДИВІДУАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ	123
Сушецька А.С., Лукавенко О.Г. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ФІЗИЧНОЇ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ	126
Тарлева А.В. ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ УРОКУ В МЕТОДИЦІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	128
Товажнянська О.Л., Некрасова Н.О., Каук О.І., Марковська О.В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ	129
Томілін В.Г., Дюдіна І.Л., Перешивайлова І.О. СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ НА КЛІНІЧНИХ КАФЕДРАХ МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	130
Фоміна Л.В., Кулікова І.І. ГУМАНІТАРНА СПРЯМОВАНІСТЬ НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ	132
Фролова Т.В., Терещенкова І.І., Стенкова Н.Ф., Сіняєва І.Р. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ УСПІШНОСТІ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ "ПРОПЕДЕВТИКА ПЕДІАТРІЇ"	134